

Education and Culture DG

'Youth in Action' Programme

Putevi prema međunarodnoj suradnji u **sektoru mladih**

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

volunteers'
centra
zagreb

Istraživanje globalnih puteva

U današnjem globaliziranom svijetu, povećanje međunarodne suradnje ključno je za rješavanje zajedničkih izazova. Kao aktivan globalni igrač, Europska unija pridaje veliku važnost uspostavljanju dobrih odnosa sa zemljama nečlanicama s ciljem promicanja mira, stabilnosti, sigurnosti, ljudskih prava, demokracije i vladavine prava izvan svojih granica.

U ovoj globalnoj perspektivi, mladi ljudi imaju ključnu ulogu u stvaranju budućnosti Europske unije i njezinih odnosa sa susjedima i ostatkom svijeta. Program Mladi na djelu stvoren je kako bi poticao njihov osjećaj aktivnog građanstva i sudjelovanja u demokratskom životu te njihov duh solidarnosti i razumijevanja.

U razdoblju **od 2007. do 2013. Program nudi brojne mogućnosti za mobilnost i neformalno učenje**, podupirući različite aktivnosti, poput razmjena mladih, transnacionalne volonterske službe te edukacija i umrežavanja u području rada mladih i za mlade.

Program je razvijen na temelju opsežnih konzultacija sa različitim dionicima u sektoru mladih te kao takav nastoji ponuditi adekvatan odgovor dinamičnim promjenama u sektoru mladih na europskoj razini. Međutim, kako bi doista bio prilagođen stvarnoj situaciji u kojoj mladi ljudi danas žive, nije mogao biti ograničen samo na granice Europske unije!

Akcija "Mladi u svijetu" potiče veću otvorenost svijetu te Programu daje širu međunarodnu dimenziju.

Ova akcija promiče suradnju među mladima i organizacijama mladih i izvan granica Europske unije, kao način za izgradnju interkulturalnog dijaloga, zajedničkog razumijevanja i solidarnosti, prevladavanje predrasuda i stereotipa i za izgradnju društava utemeljenih na zajedničkom razumijevanju i poštivanju. Ova akcija podupire projekte u suradnji sa Partnerskim zemljama stavljajući poseban naglasak na susjedne regije: istočnu Europu i Kavkaz, Sredozemlje i jugoistočnu Europu.

Europska komisija uspostavila je tri regionalna resursna centra SALTO s ciljem promicanja Programa i pomoći organizatorima projekata u pronalaženju partnera i osmišljavanja kvalitetnih aktivnosti u navedenim područjima. Upravo je na njihovu inicijativu stvorena ova brošura kako bi zainteresiranim dionicima pružila pregled mogućnosti za međunarodnu suradnju koje nudi program Mladi na djelu.

Dopustite da vas povedemo na ovo putovanje, odvojite malo vremena kako biste istražili mogućnosti i izazove koje ono pruža, uživajte u stvarnim svjedočanstvima prijašnjih sudionika i korisnika Programa i prepustite se nadahnuću!

Pascal LEJEUNE
Pročelnik odjela
Europska komisija
Opća uprava
Za obrazovanje i kulturu
Odjel za mlade: Programi

Proces stabilizacije i pridruživanja

“Budućnost zapadnog Balkana je u Europskoj uniji. (...) Pripreme za integraciju u europske strukture i konačno članstvo u Europskoj uniji, kroz usvajanje europskih standarda, veliki su izazovi ispred nas”.

Sastanak na vrhu Europske unije i zapadnog Balkana, Solunska deklaracija, lipanj 2003.

Proces stabilizacije i pridruživanja politički je okvir Europske unije za zemlje zapadnog Balkana: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru, Makedoniju te Srbiju i Kosovo (prema Rezoluciji 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda). Hrvatska, koja je počela pregovore o pristupanju Europskoj uniji u listopadu 2005., i dalje ostaje dio tog procesa. Proces stabilizacije i pridruživanja ostaje politika Europske unije za zapadni Balkan sve do članstva. To je ključni strateški i politički element u dugoročnom angažmanu Europske unije, koji je izričito povezan sa perspektivom pristupanja Uniji te je prilagođen razini razvoja u svakoj od zemalja regije, dopuštajući svakoj zemlji da napreduje brzinom koja njoj najviše odgovara i čvrsto podupirući regionalnu suradnju. To je progresivno partnerstvo u kojem Europska unija nudi mješavinu trgovinskih povlastica, ekonomske i novčane pomoći i ugovornih odnosa – kroz Sporazume o stabilizaciji i pridruživanju.

Sve od proširenja Europske unije 2004., odnosi sa susjednim regijama jedan su od ključnih vanjskih prioriteta. Uz Proces stabilizacije i pridruživanja, Europska politika susjednih odnosa odgovor je Europske unije izazovima i mogućnostima nastalima u promijenjenom političkom kontekstu.

Za razliku od Procesu stabilizacije i pridruživanja, čiji je krajnji cilj pripremiti zapadni Balkan za članstvo u Europskoj uniji, Europska politika susjednih odnosa odvojena je od procesa proširenja. To, međutim, ne uvjetuje kakvi će odnosi Europske unije i njezinih susjeda biti u budućnosti, sukladno odredbama Ugovora.

Europska politika susjednih odnosa

“Ključno načelo Europske politike susjednih odnosa je veoma jednostavno – želimo proširiti blagostanje, stabilnost i sigurnost koju uživaju zemlje članice Europske unije na naše susjede... Imamo iste interese, ideale i želje te se suočavamo sa zajedničkim izazovima poput sigurnosti, okoliša, zapošljavanja i migracija. Stoga želimo odnos koji to bolje odražava”.

Benita Ferrero-Waldner, Povjerenica Europske komisije za vanjske odnose i Europsku politiku susjednih odnosa

Kroz Europsku politiku susjednih odnosa, Europska unija nudi svojim istočnim i južnim susjedima povlašteni odnos, gradeći ga na zajedničkoj predanosti istim vrijednostima i izbjegavanju stvaranja novih crta podjele. Na temelju ovih zajedničkih vrijednosti, susjedne regije su pozvane da nadiđu postojeću suradnju i prodube ekonomske, političke, kulturne i sigurnosne veze te ojačaju stabilnost, sigurnost i zajedničku dobrobit. Dimenzija međunarodne suradnje programa Mladi na djelu doprinosi postizanju ovih ciljeva Europske politike susjednih odnosa u području «međuljudskih razmjena». Program podupire projekte koji potiču mobilnost,

razmjene, dijalog i suradnju u sektoru mladih u Europi i šire. Program potiče mlade ljude da razviju razumijevanje kulturnih različitosti Europe i njezinih osnovnih vrijednosti. On također daje doprinos osnaživanju civilnog društva kroz poticaj suradnji među mladima, promicanje vrijednosti i priznavanja neformalnog obrazovanja i omogućavanje mladima i organizacijama mladih stjecanja znanja i vještina koje su im potrebne kako bi postali aktivni igrači u svojim društvima.

Proces stabilizacije i pridruživanja

Uključene zemlje:

Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, te Srbija i Kosovo (prema Rezoluciji 1224 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda).

Krajnji cilj: Priprema za članstvo u Europskoj uniji.

Temeljni akt: Vijeće Europske unije u Feiri u lipnju 2000. i Vijeće Europske unije u Solunu u lipnju 2003.

Europska politika susjednih odnosa

Uključene zemlje: Alžir, Armenija, Azerbejdžan, Bjelorusija, Egipat, Gruzija, Izrael, Jordan, Libanon, Libija, Maroko, Moldavija, Palestina, Sirija, Tunis i Ukrajina¹.

Krajnji cilj: Uspostava povlaštenog odnosa između Europske unije i dotičnih zemalja utemeljenog na zajedničkoj predanosti istim ciljevima.

Temeljni akt: Priopćenje Komisije o proširenoj Europi u ožujku 2003. i Strateška knjiga o Europskoj politici susjednih odnosa u svibnju 2004.

¹Iako je Rusija susjedna zemlja Europskoj uniji, odnosi s Rusijom definirani su Strateškim partnerstvom koje pokriva četiri “zajednička polja”.

Ukratko o programu Mladi na djelu

Trajanje: 2007.-2013.

Proračun: 885 milijuna eura za sedam godina

Ciljna skupina: mladi od 15 do 28 godina (u nekim slučajevima od 13 do 30), osobe uključene u rad s mladima i organizacije mladih

Geografski doseg:

- Programske zemlje:
27 zemalja članica Europske unije, Island, Lihtenštajn, Norveška i Turska

- Partnerske zemlje:
Zemlje istočne Europe i Kavkaza:

Armenija, Azerbejdžan, Bjelorusija, Gruzija, Moldavija, Ruska Federacija i Ukrajina

Partnerske zemlje

Sredozemlja:

Alžir, Egipt, Izrael, Jordan, Libanon, Maroko, Palestina, Sirija i Tunis

Zemlje jugoistočne Europe:

Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija i Srbija

Ostale partnerske zemlje

svijeta koje su potpisale sporazum o suradnji u sektoru mladih s Europskom unijom.

5 ciljeva:

- promicanje aktivnog građanstva mladih ljudi
- razvijanje solidarnosti i tolerancije
- poticanje uzajamnog razumijevanja
- razvijanje kvalitetnih sustava potpore aktivnostima i organizacijama mladih
- poticanje europske suradnje u sektoru mladih

5 akcija:

- **Akcija 1** – Mladi za Europu (potpora razmjenama mladih, inicijativama mladih i projektima demokracije mladih)
- **Akcija 2** – Europska volonterska služba (poticaj volonterskim aktivnostima u inozemstvu za dobrobit lokalnih zajednica)
- **Akcija 3** – Mladi u svijetu (razmjene, edukacije, umrežavanje i suradnja sa susjednim zemljama i ostalim partnerskim zemljama svijeta)
- **Akcija 4** – Sustavi podrške mladima (promicanje i razvoj sustava razmjena, edukacija, umrežavanja i informiranja u sektoru mladih)
- **Akcija 5** – Europska suradnja u sektoru mladih (potpora suradnji u razvoju politike za mlade na europskoj razini)

Program Mladi na djelu počeo je u 2007. i pokriva razdoblje do 2013. Temelji se na iskustvima prijašnjih programa: Mladi za Europu (1998.-1999.), Europska volonterska služba i program MLADI (2000.-2006.).

Mogućnosti za suradnju s Partnerskim zemljama Europske unije

Akcija 3 ima u fokusu suradnju s Partnerskim zemljama. Taj se izraz koristi za sve zemlje koje mogu sudjelovati u programu Mladi na djelu, a nisu definirane kao Programske zemlje.

Akcija 3.1 namijenjena je suradnji sa Partnerskim zemljama koje su susjedne zemlje Europske unije. To uključuje zemlje iz susjednih regija (jugostočna Europa, istočna Europa i Kavkaz i zemlje Sredozemlja).

Akcija 3.2 otvara mogućnosti za suradnju s ostalima zemljama svijeta.

Akcija 3 podupire projekte razmjene, edukacije i umrežavanja u sektoru mladih. Iako je fokus na promicanju suradnje između zemalja Europske unije i jedne od susjednih regija, moguća je suradnja i između različitih susjednih regija.

Mogućnosti za organizatore projekata iz jugoistočne Europe za podnošenje projektnih prijedloga Europskoj komisiji

I u okviru programa Mladi na djelu moguće je organizacijama iz jugoistočne Europe podnijeti projektne prijedloge direktno Europskoj komisiji. Jedna organizacija podnosi prijedlog projekta u ime svih partnera uključenih u projekt, tako da su partnerske organizacije iz jugoistočne Europe u mogućnosti inicirati, koordinirati i voditi europske projekte. Za sve projekte koji se biraju na europskoj razini postoje tri godišnja roka za podnošenje projektnih prijedloga:

Projekti počinju između	Rok za podnošenje projektnih prijedloga
1. kolovoza i 31. prosinca	1. veljače
1. prosinca i 30. travnja	1. lipnja
1. ožujka i 31. srpnja	1. rujna

Za sve projekte koji se biraju na nacionalnoj razini postoji pet godišnjih rokova za podnošenje projektnih prijedloga:

Projekti počinju između	Rok za podnošenje projektnih prijedloga
1. svibnja i 30. rujna	1. veljače
1. srpnja i 30. studenog	1. travnja
1. rujna i 31. siječnja	1. lipnja
1. prosinca i 30. travnja	1. rujna
1. veljače i 31. srpnja	1. studenog

Organizacije iz Partnerskih zemalja mogu biti partneri u projektima prijavljenima na svih 5 rokova, ali ne mogu same podnositi projektne prijedloge nacionalnim agencijama.

Europska volonterska služba (EVS)

EVS je otvoren za mlade ljude iz Programskih i Partnerskih zemalja. EVS aktivnosti mogu trajati u razdoblju između 2 i 12 mjeseci. Sve organizacije iz Programskih zemalja i zemalja jugoistočne Europe koje žele sudjelovati u EVS-a moraju biti akreditirane prije podnošenja projektnih prijedloga.

Priznavanje ključnih kompetencija

U svrhu boljeg priznavanja i valorizacije ključnih kompetencija stečenih kroz sudjelovanje u projektima u okviru Programa, uveden je novi instrument pod nazivom "Youthpass". Sudionici programa Mladi na djelu imaju pravo dobiti Youthpass kao priznanje iskustva neformalnog učenja koje su stekli kroz sudjelovanje u projektima u okviru Programa. Youthpass izrađuju i izdaju organizatori projekata. Više informacija možete dobiti na <http://www.youthpass.eu/>.

Razmjene mladih

Razmjene mladih pružaju jedinstvenu priliku za razmjenu iskustava i mišljenja u okruženju razumijevanja i poštivanja različitih kultura.

Razmjene mladih okupljaju grupe mladih iz dvije ili više zemalja koje se međusobno posjećuju i rade na nekom zajedničkom interesu. Uključivanje mladih ljudi iz nepriviligiranih sredina potiče se kao jedan od horizontalnih prioriteta programa Mladi na djelu.

Za koga je to?

Projekti mogu trajati između 6 i 21 dan i mogu uključivati između 16 i 60 sudionika. U pravilu, svi mladi ljudi između 13 i 25 godina koji imaju prebivalište u jednoj od zemalja sudionica Programa mogu biti uključeni u projekte bez obzira na njihovo obrazovanje ili prijašnje iskustvo. U nekim slučajevima, iznimno je omogućeno sudjelovanje mladih u dobi od 26 do 30 godina.

Projekti se mogu temeljiti na raznim temama, a trebali bi odražavati interese mladih ljudi uključenih u projekt i biti u skladu s općim temama programa Mladi na djelu. Svi projekti trebaju mladim ljudima pružiti mogućnosti za neformalno učenje koje su inkorporirane u dnevne programe. Svi elementi projekta trebali bi se doticati opće teme, a projekti bi trebali imati dugotrajan učinak, ne samo na mlade sudionike, nego i na njihove lokalne zajednice.

Partnerske grupe mogu biti neprofitne organizacije, lokalna ili regionalna javna tijela ili neformalne grupe mladih ljudi.

Voditelji grupa odgovorni su za pripremu i provedbu projekata. Međutim, veoma je važno da i mladi ljudi sudjeluju u svim fazama projekta, od planiranja do provedbe i mogućeg nastavka projekta.

Treba bi biti podjednak broj mladih sudionika u svakoj grupi. Broj Programskih i Partnerskih zemalja koje sudjeluju u projektu bi također trebao biti podjednak. Svaka razmjena mora uključivati barem jednu zemlju članicu Europske unije, ali se može održati u bilo kojoj zemlji koja sudjeluje u projektu, osim u Partnerskim zemljama Sredozemlja.

Teme:

Društvo, interkulturalno razumijevanje, prihvaćanje manjinskih skupina, međuvjerski dijalog, rješavanje sukoba, poslijeratna obnova, očuvanje baštine, zaštita okoliša...

Interkulturalna dimenzija i uzbudljive mogućnosti

Razmjene mladih izvrsne su prilike za razvijanje rada mladih i sa mladima u lokalnim zajednicama. One dodaju interkulturalnu dimenziju i nude uzbudljive mogućnosti mladim ljudima. Razmjene mogu biti osobito motivirajuće za mlade ljude koji se, iz mnoštva razloga, osjećaju isključenima iz društva. Upoznajući mlade ljude iz drugih zemalja šire svoje horizonte i dobivaju poticaj da sagledaju stvari iz druge perspektive. Postoji mnoštvo primjera uspješnih projekata koji su imali duboki utjecaj na osobni razvoj mladih sudionika. Mlade osobe, pogotovo iz nepriviligiranih sredina, mogu otkriti životni cilj i iznaći nove načine sudjelovanja u društvu.

Primjeri razmjena mladih

Ova razmjena mladih okupila je na deset dana 60 mladih ljudi s poteškoćama sa sluhom iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Italije, Portugala, Srbije, Crne Gore i Slovenije. Razmjena se održala u Kotoru, povijesnom gradiću na crnogorskoj obali. Glavni cilj razmjene, koji su sudionici i ostvarili, bila je zajednička priprema kazališne predstave.

“Bilo je divno vidjeti kako smo se svi povezali tijekom tih dana, tako različite osobe, a opet smo svi bili kao jedan, kao da smo se poznavali godinama. Svi smo se složili kako moramo i dalje održati naša poznanstva. Ideje za buduće susrete su jednostavno prštale... Nosimo sa sobom toliko lijepih iskustava, pozitivnih misli i, povrh svega, saznanje da smo proveli zajedno ovaj prekrasan tjedan i da smo učinili nešto dobro, nešto što će i dalje živjeti u svima nama”. (Sudionica iz Slovenije)

Jedna gruzijska organizacija i grupa mladih iz Velike Britanije inicirale su multikulturalnu razmjenu mladih pod nazivom “Europa upoznaje zemlju Medeje – Razmjena mladih protiv stereotipa i ksenofobije i za promicanje interkulturalnog razumijevanja” u Kobuleti u Gruziji. Projekt je uključivao šest grupa mladih ljudi iz Ukrajine, Gruzije, Rusije, Velike Britanije, Estonije i Njemačke. Svaka grupa sastojala se od četiri sudionika i jednog voditelja. Na temelju legende o Medeji iz starogrčke mitologije, sudionici su razgovarali o uzrocima i posljedicama ksenofobije i stereotipa. Mladi sudionici su organizirali tzv. “Kulturna otkrića” te su jedni drugima pokazali svoje nacionalne običaje i tradicije u svrhu razumijevanja i podizanja svijesti o kulturalnim razlikama.

“Najzanimljivije i najteže je bilo postići da se sami mladi međusobno organiziraju. To je doprinijelo razvoju osjećaja odgovornosti kod sudionika i njihove sposobnosti da samostalno rješavaju probleme. Razmjena ih je potaknula da sami iznesu svoja mišljenja te poštuju i prihvaćaju tuđa. Razmjena je potaknula i osobni rast mladih ljudi te promovala toleranciju i prevladavanje predrasuda”. (Sudionik iz Gruzije)

Omladinski radnik iz sjeverozapadne Njemačke organizirao je razmjenu za 16 mladih ljudi iz različitih zemalja Sredozemlja pod naslovom »Upoznati prošlost – razumjeti sadašnjost – poboljšati budućnost«.

Glavni cilj razmjene bio je okupiti mlade ljude ne samo iz različitih zemalja nego i iz tri različite religijske kulture: islama, židovstva i kršćanstva. Sudionici iz Egipta, Izraela, Palestine i Španjolske proveli su zajedno dva tjedna razgovarajući o rasizmu, ksenofobiji te su na neformalan način učili kako poboljšati međusobno poštivanje kroz interkulturalni dijalog. Njihovi napori nagrađeni su nagradom “EuroMed Youth Award” u Kairu.

“Za mene ova razmjena znači da nikada više neću razmišljati o Palestincima kao prije”. (Mladi sudionik iz Izraela u prisustvu gradonačelnika Hamma tijekom službenog prijema u gradu Hammu)

“Prvi put u životu vjerujem da će mir jednog dana biti moguć”. (Mlada Palestinka na završnoj evaluaciji)

Europska volonterska služba (EVS)

Upoznaj novu kulturu i stekni nova iskustva i vještine!

EVS projekti pružaju priliku mladim ljudima da žive i rade kao volonteri u inozemstvu u razdoblju do 12 mjeseci. Volonterske aktivnosti od koristi su lokalnim zajednicama u zemlji domaćinu, ali imaju i jasno definirane obrazovne koristi za volontere.

Volonteri obično rade sa skupinama poput djece, tinejdžera, osoba s posebnim potrebama, imigrantima, starijim osobama, beskućnicima i ostalim manjinskim skupinama. Projekti također mogu biti kulturne ili ekološke tematike.

Za koga je to?

EVS je namijenjen svim mladim ljudima od 18 do 30 godina iz Programskih i Partnerskih zemalja bez obzira na njihovo obrazovanje ili prijašnja radna ili volonterska iskustva.

U iznimnim slučajevima, mogu sudjelovati i mladi ljudi u dobi od 16 i 17 godina. Sudjelovanje je besplatno za sve volontere. Volonterima su pokriveni troškovi smještaja, hrane, puta i zdravstvenog osiguranja za vrijeme trajanja projekta, a dobivaju i mjesečni džeparac. Osobito se potiče uključivanje mladih ljudi iz nepriviligiranih sredina kao jedan od horizontalnih prioriteta programa Mladi na djelu.

Osobno iskustvo koje obogaćuje

Mlada osoba može puno dobiti volontirajući u drugoj zemlji. Živeći i radeći u različitim sredinama volonteri mogu otkriti mnogo o sebi, a istodobno naučiti prilagoditi se novim kulturama i steći nova znanja i vještine. Volonterski projekti važni su i za lokalne zajednice koje primaju volontere. Volonteri nikako ne bi smjeli biti zamjena za plaćene zaposlenike, a njihovi doprinosi trebali bi biti od koristi organizacijama i ljudima uključenima u projekte. Volonter iz druge zemlje donosi i interkulturalnu dimenziju projektu što može dovesti do novih i zanimljivih promjena u lokalnoj zajednici.

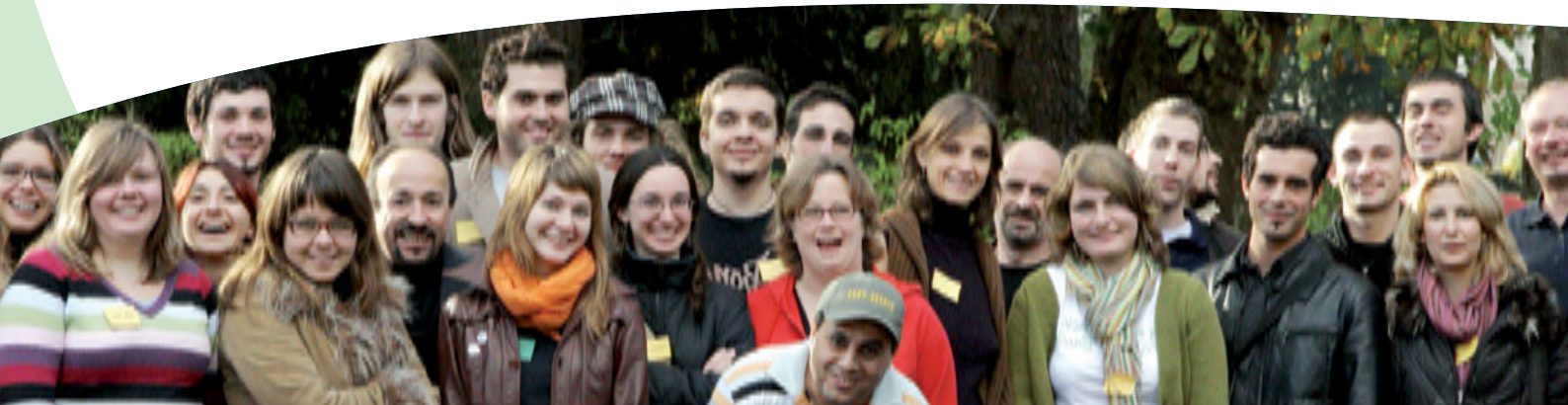
EVS projekti mogu uključivati između 1 i 100 volontera

Pojedinačne EVS aktivnosti uključuju jednog volontera te jednu organizaciju koja šalje i jednu organizaciju koja prima volontera. Grupne EVS aktivnosti mogu uključivati do 100 volontera, nekoliko organizacija i biti

organizirane na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini. Jedna od uključenih organizacija koordinira projekt i podnosi prijedlog projekta u ime svih partnera. Prijedlozi se podnose nacionalnim agencijama u Programskim zemljama ili Izvršnoj agenciji za obrazovanje, kulturu i audiovizualni sektor.

EVS projekti moraju uključivati barem jednu zemlju članicu Europske unije, a broj volontera i partnerskih organizacija iz Susjednih partnerskih zemalja ne smije biti veći od broja volontera i partnerskih organizacija iz Programskih zemalja.

Na internetu je dostupna baza podataka o svim akreditiranim organizacijama i ona može potencijalnim volonterima dati ideju o tome što sve EVS može biti. Organizacija domaćin se obično kontaktira uz pomoć organizacije koja šalje volontera. Te se organizacije potom brinu o tehničkim detaljima i papirologiji vezanoj uz projekt.

Primjeri EVS projekata

Mlada žena iz Francuske volontirala je u Makedoniji. Radila je na projektu pomoći izbjeglicama u prespanskom kraju na jugozapadu Makedonije. Projekt je uključivao 52 izbjegličke obitelji koje žive u nekadašnjem hostelu na Prespanskom jezeru. Obitelji su makedonske nacionalnosti iz Albanije, a morale su napustiti zemlju početkom 1990-ih zbog političkih i ekonomskih previranja. Većina ih živi u Prespi više od deset godina, ali njihovi životni uvjeti nisu se značajno poboljšali u tom razdoblju. Iako su napokon 2004. dobili makedonsko državljanstvo još uvijek ne mogu početi novi život kao makedonski građani.

Volonterka je, zajedno sa skupinom lokalnih i međunarodnih volontera, radila na podizanju svijesti u Skopju i Makedoniji, osobito među mladmom populacijom, o teškim uvjetima u kojima žive ti ljudi.

Volonteri su radili s lokalnim vlastima i poslovnim sektorom u Skopju i Resenu kako bi prikupili hranu, odjeću i druge potrepštine te su provodili vrijeme s izbjeglicama igrajući se s njihovom djecom. Upravo su ti osobni kontakti s izbjeglicama ostavili najupečatljiviji dojam na francusku volonterku.

“Uz to što smo im donosili odjeću, imali smo priliku i razgovarati s nekim ljudima koji tamo žive i saznati više o njihovoj prošlosti, situaciji ovdje u Makedoniji i njihovim osjećajima i nadama za budućnost. Taj dio projekta mi je zasigurno bio najzanimljiviji jer sam mogla jasnije uvidjeti cijelu situaciju i uspostaviti prave kontakte s tim ljudima. Njima je, također, to bilo veoma važno. Jedan čovjek s kojim sam razgovarala mi je rekao kako se, zapravo, veoma rijetko dogodi da njih netko pita kako su i poslušna njihovu priču, iako imaju puno toga reći”.

Mladi volonter s posebnim potrebama iz manjinske nacionalne skupine u Armeniji otišao je u Vilnius u Litvu raditi s djecom bez roditeljske skrbi. Njegov zadatak bio je raditi sa skupinom djece u dobi između 9 i 15 godina u jednom sirotištu u Vilniusu. Volonter je bio zadužen za organiziranje slobodnog vremena, pomaganje u pripremi zabavnih i obrazovnih projekata za djecu, praćenje djece na izletima i slično. Kroz stalnu komunikaciju s litavskom djecom i osobljem u ustanovi, igrajući nacionalne igre, pjevajući pjesme i pričajući priče, volonter je veoma dobro upoznao litavsku kulturu, ali otkrio i neke nove elemente svoje kulture gledajući na njih iz druge perspektive. Volonter je također pohađao privatne sate jezika. Imao je mentora s kojim se redovito sastajao i koji mu je pomagao u praktičnim stvarima i osmišljavanju slobodnog vremena kako bi se što lakše integrirao u lokalnu zajednicu.

“Svaki EVS volonter ima priliku postati jača osoba, samopouzdaniji i neovisniji. Kao volonter naučite kako je važno preuzeti inicijativu i shvatite vrijednosti solidarnosti, volontiranja i poštivanja interkulturalnih razlika te postanete svjesni da svojim aktivnim zalaganjem zaista možete promijeniti svijet na bolje”.

25-godišnji Portugalac otišao je u Jordan raditi na EVS projektu pod nazivom “Slijedite žene”. Projekt je bio dio pokreta s ciljem podizanja svijesti o trenutnoj situaciji žena i djece na Bliskom istoku. Jedan od razloga koji je ponukao volontera da odabere ovaj projekt je i njegova želja da nauči više o političkoj situaciji na Bliskom istoku, a istovremeno sudjeluje u ambicioznom mirovnom projektu. “Slijedite žene” bio je odličan način za upoznavanje novih kulturnih, vjerskih i društvenih okružja.

“Bio sam duboko uključen u projekt i intenzivno sam ga proživljavao. Osjećam se zaista počašćeno što sam imao priliku sudjelovati u projektu od početka do kraja”.

Edukacija i umrežavanje

Razviti buduću suradnju među partnerskim organizacijama. Suradnja i partnerstva, edukacija i razmjena dobre prakse ključni su za razvoj organizacija mladih, civilnog društva i osoba koje rade s mladima i za mlade.

Program Mladi na djelu nudi brojne mogućnosti za projekte koji promiču razmjenu iskustava, suradnju i edukaciju u europskom sektoru mladih. Ti su projekti, također, od velike važnosti za unapređenje i razvoj suradnje uključenih organizacija i podizanje kvalitete aktivnosti koje Program podupire.

Prioritetne teme:

osnaživanje civilnog društva, aktivnog građanstva i demokracije, borba protiv rasizma i ksenofobije, međuetnički i međuvjerski dijalog, rješavanje sukoba, poslijeratna obnova, aktivna uloga žena u društvu, prava manjina, regionalna suradnja, očuvanje baštine, zaštita okoliša...

Projekti mogu uključivati aktivnosti poput kratkoročnih stažiranja, evaluacijskih sastanaka, studijskih posjeta, seminara, treninga te aktivnosti za izgradnju partnerstva i umrežavanje.

Aktivnosti su namijenjene mladima ali i onima koji rade s mladima i za mlade. Stoga ne postoji dobna granica za sudionike, a može ih sudjelovati do 50, ovisno o vrsti aktivnosti.

Uz projektni prijedlog, potrebno je priložiti i dobro strukturirani program koji će odražavati glavne teme projekta.

Projekti edukacije i umrežavanja veoma su važni za razvoj buduće suradnje. Oni nude projektnim partnerima priliku da se bolje upoznaju i istraže ideje i mogućnosti za neke buduće projekte.

Različiti kriteriji vrijede za različite vrste projekata, ali u svaki projekt mora biti uključena barem jedna zemlja članica Europske unije. Broj uključenih partnera iz Programskih i Partnerskih zemalja mora biti podjednak, a za većinu projekata potrebne su barem dvije Programske i dvije Susjedne partnerske zemlje. Za neke projekte, poput kratkoročnog stažiranja, dovoljno je sudjelovanje jedne Programske i jedne Susjedne partnerske zemlje.

Primjeri projekata edukacije i umrežavanja

Jedna organizacije iz Albanije bila je domaćin studijskom posjetu s temom socijalne inkluzije manjina za 14 mladih ljudi u Tirani. Partnerske organizacije koje rade s manjinama bile su iz Belgije, Poljske, Bosne i Hercegovine i Albanije. Zajedno su posjećivali razne organizacije mladih iz Albanije, sudjelovali u diskusijama i vježbama te razvijali ideje za buduće projekte.

“Znamo da postoji mnogo predrasuda o našoj zemlji i zbog toga smo se osjećali još odgovornije. Zanimljivo je da smo počeli gledati naš grad na drugačiji način prije nego je posjet počeo. Željeli smo, primjerice, da se na vrijeme završe neki građevinski radovi u gradu prije nego stignu gosti. Posjet je bio divno iskustvo i nadam se da će ih biti još u budućnosti.” (Sudionik iz Albanije)

“Tirana je zaista očaravajući grad s jakom osobnošću. Nikada neću zaboraviti topla srca ljudi koje smo sretali i njihovog mekog i mirnog načina govora. Čvrsto se nadam da ću se ponovno vratiti u taj grad i sigurna sam da ću ponovno vidjeti ljude koje sam tamo upoznala, ne samo kao sudionike, već kao prijatelje”. (Sudionica iz Belgije)

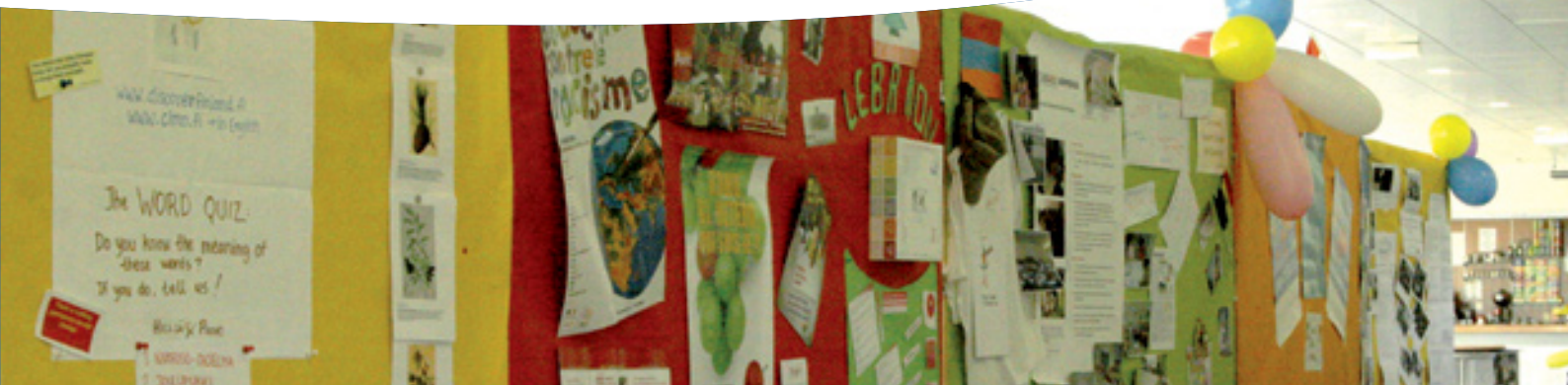
Nevladine organizacije iz tri zemlje članice Europske unije (Francuska, Njemačka i Španjolska) i iz tri zemlje iz istočne Europe (Bjelorusija, Ukrajina i Armenija) organizirale su posjet izvedivosti u Marseilleu u Francuskoj. Cilj projekta je bio uspostaviti kontakte između 11 mladih voditelja i projektnih menadžera iz različitih organizacija te pripremiti seminar i druge projekte u okviru programa Mladi na djelu. Tijekom posjeta razvijali su projekte koji će koristiti obrazovne alate i metode za promicanje interkulturalnog učenja i obrazovanja o civilnom društvu. Sudionici su imali priliku susresti se s ravnateljem francuske nacionalne agencije i postavljati pitanja o programu Mladi na djelu. Nakon posjeta, sudionici su razvili i podnijeli prijedloge za nekoliko zajedničkih projekata.

“Kad kažeš Europa, pomisliš na veliku raznolikost nacionalnosti, zemalja i kultura. Ovaj kontinent je jedinstveno mjesto na kojem se susreću mnogi različiti narodi. Trebamo biti svjesni da postoji mnogo velikih mjesta i naroda koji su oduvijek bili dio Europe, ali izvan granica Europske unije. Ako zaista želite osjetiti europsku kulturnu raznolikost izađite izvan granica Unije.” (Sudionik iz Rusije)

U svijetu u kojem je ljudska interakcija sve intenzivnija, mirno i demokratsko rješavanje sukoba od ključne je važnosti. Seminar pod nazivom “Rješavanje sukoba i mir” održao se u Ankari u Turskoj i okupio je 35 mladih iz 11 europskih i sredozemnih zemalja. Cilj seminara bio je unaprijediti znanje sudionika o rješavanju sukoba i naučiti ih načinima komunikacije i pregovaranja. Voditelji seminara tražili su od sudionika da daju rješenja za stvarne životne probleme što im je omogućilo da osobno dožive proces rješavanja sukoba, uključujući pregovaranje i učinkovitu komunikaciju. Korištena je metoda igranja uloga kako bi se sudionike potaknulo da razviju osjećaj empatije prema drugima. Evaluacija projekta bila je integralni dio seminara i odvijala se u različitim fazama.

“Bili smo poput stabala: imali smo čvrste korijene u svojoj civilizaciji, kulturi i okruženju, s velikom mogućnošću otvaranja prema drugima, dijeljenja, upoznavanja, učenja i prihvaćanja”. (Sudionica iz Turske)

Resursni centri SALTO

8 resursnih centara SALTO koji djeluju u 8 europskih gradova:

- pružaju potporu organizatorima projekata i nacionalnim agencijama
- promiču suradnju
- doprinose poboljšanju kvalitete projekata
- pružaju resurse za edukacije i za rad s mladima i za mlade
- organiziraju aktivnosti edukacije i izgradnje partnerstva

Svaki centar ima svoje prioritarno područje djelovanja:

Kulturna raznolikost

Inkluzija

Informiranje

Sudjelovanje

Edukacija i suradnja

Tri regionalna centra

Istočna Europa i Kavkaz

EuroMed (zemlje Sredozemlja)

Jugoistočna Europa

Tri regionalna centra SALTO promiču suradnju između Programskih zemalja i Susjednih partnerskih zemalja Europske unije.

Glavni ciljevi:

- doprinosti miru i stabilnosti na granicama proširene Europske unije i šire, podržavajući interkulturalni dijalog, razumijevanje i toleranciju među mladim ljudima;
- doprinosti jačanju demokracije i civilnog društva u ciljnim regijama podržavajući integraciju i aktivno sudjelovanje mladih ljudi i podupirući razvoj struktura mladih.

Support
Advanced
Learning
& **T**raining
Opportunities

Za više informacija posjetite www.salto-youth.net.

Jugoistočna Europa

“Znamo da postoji mnogo predrasuda o našoj zemlji i zbog toga smo se osjećali još odgovornije. Zanimljivo je da smo počeli gledati naš grad na drugačiji način. To je bilo divno iskustvo i nadam se da će ih biti još u budućnosti.”

Resursni centar SALTO za jugoistočnu Europu (SALTO SEE) promiče suradnju Programskih zemalja i zemalja zapadnog Balkana u okviru programa Mladi na djelu.

Cilj nam je:

- pružiti informacije o mogućnostima za suradnju između Programskih zemalja i Partnerskih zemalja iz jugoistočne Europe;
- pružiti pomoć u nalaženju partnera za projekte u okviru Programa koji uključuju sudionike iz Programskih zemalja i Partnerskih zemalja iz jugoistočne Europe;
- koordinirati i organizirati edukacijske aktivnosti;
- producirati, sakupljati i širiti informacije i materijale relevantne za suradnju na ovom polju;
- promicati vidljivost postojeće suradnje među akterima iz jugoistočne Europe i Programskih zemalja;
- pružiti potporu i stručno znanje u svim područjima vezanim za uključivanje u Program i promicanje suradnje s jugoistočnom Europom u okviru Programa.

Bliska suradnja s nacionalnim agencijama

Resursni centar SALTO za jugoistočnu Europu surađuje s nacionalnim agencijama u organiziranju seminara i treninga. Seminari koje organizira Centar okupljaju ljude koje rade u sektoru mladih u jugoistočnoj Europi i drugim europskim zemljama.

Baza podataka o partnerskim organizacijama
Centar održava bazu podataka o potencijalnim partnerima iz jugoistočne Europe i forum za pronalaženje partnera. Oba alata se nalaze na internetskim stranicama Centra.

Ti događaji pomažu u stvaranju partnerstva i buduće suradnje, osobito u razvoju zajedničkih projekata u okviru Programa, poput razmjena mladih, Europske volonterske službe te edukacija i umrežavanja. Aktivnosti Centra također su usmjerene pružanju informacija o takvim projektima. Od 2006. Centar provodi akreditaciju EVS organizacija u jugoistočnoj Europi, a od 2007. koordinira EVS treninge u regiji.

Kontakt točke

Jedan od načina na koji SALTO SEE ispunjava gore navedene ciljeve je i suradnja s Kontakt točkama koje su nominirane u svakoj zemlji jugoistočne Europe (barem jedna organizacija po zemlji). Glavna zadaća Kontakt točaka je doprinosti vidljivosti i dostupnosti programa Mladi na djelu zainteresiranim organizacijama, institucijama i neformalnim grupama mladih.

Neki primjeri rada Kontakt točaka:

- promicanje programa Mladi na djelu i povećanje njegove vidljivosti (ovisno o njihovim resursima i kapacitetima, mogu to raditi putem interneta, biltena, publikacija i ostalih promotivnih

materijala, medijskih nastupa ili drugih tipova promotivnih aktivnosti),

- diseminacija informacija i savjeta u vezi razvijanja projekata i pisanja projektnih prijedloga, pronalaženja partnera i slično.

Kontakt točke nisu organizacije kojima se podnose projektni prijedlozi. Biti Kontakt točka ne znači nužno i sudjelovati u određenim aktivnostima unutar programa Mladi na djelu. Kao i druge organizacije iz jugoistočne Europe, Kontakt točke mogu slati projekte prijedloge direktno Europskoj komisiji – prema kriterijima koje vrijede za sve organizacije iz Partnerskih zemalja. Mogu sudjelovati i u projektima drugih organizacija kao partneri. Neke od stvari koje Kontakt točke mogu i trebaju činiti su pružanje informacija, organiziranje treninga i pružanje potpore zainteresiranim organizacijama u uspostavljanju partnerstva i organizaciji međunarodnih projekata u sklopu programa Mladi na djelu.

Više informacija o Kontakt točkama možete naći na <http://www.salto-youth.net/contactpoints/>

“Svaki EVS volonter ima priliku postati jača osoba, samopouzdaniji i neovisniji. Kao volonter naučite kako je važno preuzeti inicijativu i shvatite vrijednosti solidarnosti, volontiranja i poštivanja interkulturalnih razlika te postanete svjesni da svojim aktivnim zalaganjem zaista možete promijeniti svijet na bolje”.
(Slovenska volonterka u Srbiji)

SALTO South-East Europe Resource Centre

MOVIT NA MLADINA
Dunajska 22, SI-1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon: +386 1 430 47 47
Fax: +386 1 430 47 49
E-mail: see@salto-youth.net
<http://www.salto-youth.net/see/>

Naše publikacije

Mjesečna e-brošura daje informacije o aktivnostima Centra i novostima iz sektora.

Časopis o sektoru mladih i partnerstvima u jugoistočnoj Europi – SEE YOUth! – daje članke o proteklom i tekućim projektima za mlade, zanimljive informacije i osobne priče.

Profili zemalja

Priručnici i vodiči

Izveštaji o aktivnostima

(Sve publikacije dostupne su na našim internetskim stranicama. U Centru je moguće naručiti tiskane primjerke.)

Istočna Europa i Kavkaz

“Istočna Europa i Kavkaz iznimno su važne regije ne samo zbog velikog broja ljudi koji tamo žive, nego najviše zato što zapravo nema Europe bez njezinog istočnog dijela. Kako mi kažemo ovdje: Europa ima lijevo i desno plućno krilo i treba ih oba kako bi mirno disala.”

Resursni centar SALTO za istočnu Europu i Kavkaz (SALTO EECA) pruža potporu suradnji sa Susjednim partnerskim zemljama iz istočne Europe i Kavkaza u okviru programa Mladi na djelu.

- Povećati vidljivost i svijest o programu Mladi na djelu u zemljama istočne Europe i Kavkaza;
- Promicati suradnju s Partnerskim zemljama iz regije i organizacija mladih iz Programskih zemalja;
- Podupirati nacionalne agencije u stvaranju kontakata i partnerstva u regiji.

Posjetite našu internetsku stranicu www.salto-youth.net/eeca i koristite našu Službu podrške na www.salto-eeca.eu.

“Mislim da je moj projekt vrlo koristan. Oni kroz projekt uče engleski, imaju priliku provoditi slobodno vrijeme igrajući razne igre, crtajući i slično. Uvijek izražavaju svoje zadovoljstvo i to me zaista potiče da radim s njima i da im pomažem.” (Finski volonter u Azerbejdžanu)

Kako bismo izgradili učinkovitu platformu za suradnju između Programskih zemalja i zemalja iz regije te ojačali već postojeća partnerstva, Centar nudi razne aktivnosti i alate potpore.

Tražite partnere?

- Lista kontakata sadrži adrese i područja interesa nevladinih organizacija iz Europske unije i zemalja istočne Europe i Kavkaza.
- www.salto-eeca.eu/contactlist
- Forum je mjesto za projektne prijedloge, razmjenu iskustava, izvještaja i fotografija s raznih aktivnosti.
- www.salto-eeca.eu/forum
- Redovno se organiziraju aktivnosti izgradnje partnerstva.

Želite znati više o regiji?

- Priručnik o regiji sadrži profile 7 zemalja.
- www.salto-youth.net/eecamanual
- Kratki studijski posjeti mogu vam približiti regiju.

Želite znati kako organizirati uspješan projekt?

- Naše publikacije uključuju brošure, letke, časopis »Youth in 7« i edukacijske alate.
- www.salto-youth.net/eecapublications
- Postoji i mreža osoba koje rade s mladima i za mlade i koje promiču i pružaju potporu aktivnostima u okviru programa Mladi na djelu.
- www.salto-youth.net/eecamultipliers
- Informacijski seminari i treninzi pružaju vam sve informacije koje vam trebaju za uspješan projekt.

“Veoma mi sviđa živjeti ovdje. U početku dođeš s osjećajem da će sve biti sasvim drugačije i nimalo slično doma. Ali ništa se zapravo ne razlikuje toliko da to ne možeš podnijeti i zapravo je gotovo sve isto. U kratkom vremenu koliko sam ovdje upoznao sam toliko dragih i zanimljivih ljudi i vidio i naučio mnogo što prije nisam očekivao.” (Austrijski volonter u Ukrajini)

EuroMed

Resursni centar SALTO EuroMed pruža potporu suradnji između europskih zemalja i zemalja Sredozemlja na četiri načina:

1. Edukacije

Resursni centar SALTO EuroMed surađuje s nacionalnim agencijama na organizaciji

inovativnih treninga o prioritetima suradnje s regijom: borba protiv rasizma, položaj žena u društvu, prava manjina i slično. Na taj način sudionici mogu uključiti te prioritete u svoje projekte.

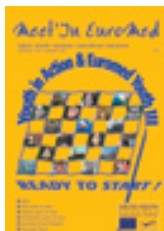
Seminari za uspostavu kontakata pomažu u kreiranju stvarnih partnerstava između Programskih zemalja i zemalja regije, a kratki studijski posjeti predstavljaju rad u sektoru mladih u regiji.

2. Diseminacija dobre prakse

Centar prikuplja i širi primjere dobre prakse u edukaciji i radu s mladima i za mlade. Centar:

- na internetu koordinira tzv. Toolbox koji korisnicima nudi pristup raznim edukacijskim alatima i dokumentima (www.salto-youth.net/toolbox),

- sakuplja izvještaje s edukacijskih aktivnosti u zbirku "Bringing both sides together",
- dva puta godišnje izdaje časopis "Meet' In EuroMed",
- svake godine organizira tzv. "Tool Fair" kako bi se predstavnicima sektora mladih dala prilika za razmjenu dobre prakse i povećala njihovo znanje o novim edukacijskim alatima.

3. Potpora mrežama

Centar pruža potporu nacionalnim agencijama, EuroMed odjelima za

mlade i osobama koje promiču i podupiru aktivnosti u okviru programa Mladi na djelu kroz kroz:

- diseminaciju relevantnih informacija preko svoje internetske stranice,
- širenje primjera dobre prakse u radu s mladima i za mlade kroz publikacije o EuroMed suradnji. Brošure i časopise dostavljamo svim institucionalnim i nevladinim partnerima.

Ujedno, Centar odgovara na pojedinačne upite nacionalnih agencija i EuroMed odjela za mlade i nudi mogućnosti za kratkoročno stažiranje.

4. Partnerstva

Resursni centar SALTO EuroMed radi u partnerstvu s nekoliko europskih i regionalnih institucija:

- Europski centri za mlade Vijeća Europe www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Youth
- "Edukacija za europske voditelje aktivnosti za mlade" Europske komisije i Vijeća Europe, što uključuje dvije publikacije na temu mladih i edukacije "T-Kits" i "Coyote" www.training-youth.net
- "EuroMed suradnja u edukaciji" Europske komisije i Vijeća Europe
- EuroMed platforma mladih www.euromedp.org
- Europski forum mladih www.youthforum.org
- Zaklada za dijalog među kulturama "Anna Lindh" www.euromedalex.org
- EuroMed odjeli za mlade www.euromedyouth.net

Iz perspektive sudionika: EuroMed u jednoj riječi ili ideji?

"Budućnost", "Interkulturalno učenje", "Ptica koja leti među civilizacijama i prelazi geografske i kulturalne granice.", "Otkrivanje naroda i kultura. Život onkraj ovog koji živimo.", "Suradnja, razvoj i mir."

Više informacija o Programu «Mladi u akciji» možete pronaći u Priručniku (eng. Programme Guide), koji možete učitati sa Internet prezentacije Evropske komisije: <http://ec.europa.eu/youth>. Izvršna agencija za obrazovne, audio-vizuelne i kulturalne projekte (eng. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency), SALTO resursni centri i nacionalne agencije vam, takođe, mogu dati detaljnije informacije. Njihove kontakte možete pronaći na gorepomenutoj Internet prezentaciji.

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Education and Culture – DG EAC

Unit D2: Youth Programmes

Unit D1: Youth policies

B-1049 Brussels

Tel: +32 2 299 11 11

Fax: +32 2 295 76 33

E-mail: eac-youthinaction@ec.europa.eu

Website: <http://ec.europa.eu/youth>

Education, Audiovisual, and Culture Executive Agency – EACEA

Youth Department

Rue Colonel Bourg 139

B-1140 Brussels

Tel: +32 2 29 97824

Fax: +32 2 29 21330

E-mail: youth@ec.europa.eu
Webmail: <http://eacea.cec.eu.int>

SALTO SOUTH EAST EUROPE RESOURCE CENTRE - SLOVENIA

MOVIT NA MLADINA

Dunajska, 22

SI - 1000 Ljubljana

Tél.: +386-1-430.47.47

Fax: +386-1-430.47.49

E-mail: see@salto-youth.net

Website: <http://www.salto-youth.net/see/>

SALTO EASTERN EUROPE & CAUCASUS RESOURCE CENTRE - POLAND

Polish National Agency of the Youth in Action Programme
Foundation for the development of the Education system
ul. Mokotowska 43.

PL - 00-551 Warszawa

Tél.: +48-22-622.37.06 / +48-22-628.60.14

Fax: +48-22-622.37.08/ +48-22-621.62.67

E-mail: eeca@salto-youth.net

Website: <http://www.salto-youth.net/eeca/>

SALTO EUROMED RESOURCE CENTRE - FRANCE

INJEP – Programme Jeunesse en Action

11 rue Paul Leplat

F - 78160 Marly-le-Roi

Tél.: +33 (0)1 39 17 2594/ 2555/ 2755

Fax: +33 (0)1 39 17 2757

E-mail: euromed@salto-youth.net

Website : <http://www.salto-youth.net/euromed/>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT
URAD ZA MLADINO

This brochure is an adaptation of the brochure »Paths to International Cooperation in the youth field«, which was published by the SALTO-YOUTH Resource Centres for South East Europe, Eastern Europe & Caucasus and EuroMed in 2007. It is produced and published by:

SALTO-YOUTH SEE Resource Centre
MOVIT NA MLADINA

Editor: Sonja Mitter

Director of publication: Janez Škulj

Translation into Croatian: Volunteers' Centre Zagreb

The SALTO SEE Resource Centre cannot be held responsible for the accuracy of the translation.

Design and Layout: Madline Communication and Blaž Verbic

Printed by: Intergrafika d.o.o.